

Uchwała z dnia 6 listopada 2009 r.

III SZP 2/09

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Romualda Spyt.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 listopada 2009 r. sprawy z powództwa Zespołu Elektrowni P.-A. - K. SA w K. przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki o nałożenie kary pieniężnej, na skutek zagadnienia prawnego przekazanego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 sierpnia 2009 r. [...]

„Czy w świetle art. 10 i 11 ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne, ustawy Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. Nr 21, poz. 124) dopuszczalne jest zastosowanie art.56 ust. 1 pkt 1 a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne w brzmieniu sprzed nowelizacji do czynu popełnionego w 2006 r. i objętego postępowaniem administracyjnym wszczętym 14 września 2007 r. ?”

p o d j ą ł uchwałę:

Przepis art. 56 ust. 1 pkt 1a w związku z art. 9a ust. 8 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne w brzmieniu sprzed wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska i ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. Nr 21, poz. 124) stosuje się do oceny wykonania w 2006 r. przez przedsiębiorstwo energetyczne obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła w przyłączonych do sieci źródłach energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nawet jeżeli postępowanie w tej sprawie zostało wszczęte przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki po wejściu w życie ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. Jednakże art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy - Prawo energetyczne w nowym brzmieniu

stosuje się, jeżeli wysokość kary pieniężnej przewidzianej w tym przepisie jest względniejsza dla przedsiębiorstwa energetycznego.

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpoznając apelację strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie z dnia 21 października 2008 r., powziąwszy wątpliwość co do możliwości zastosowania art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne, w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawą z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. Nr 21, poz. 124) do czynu popełnionego w 2006 r. i objętego postępowaniem administracyjnym wszczętym 14 września 2007 r., na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. przedstawił do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne określone w postanowieniu z dnia 17 sierpnia 2009 r. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Apelacyjny przedstawia następujące okoliczności sprawy.

Decyzją z dnia 17 grudnia 2007 r., wydaną na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a, ust. 2a pkt 3, ust. 3 i ust. 6 oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm., dalej jako Prawo energetyczne) w związku z art. 104 k.p.a., Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej Prezes URE) uznał, że Zespół Elektrowni P.-A. - K. SA (dalej strona powodowa, albo powódka) nie wywiązał się w 2006 r. z określonego w art. 9a ust. 8 ustawy Prawo energetyczne obowiązku zakupu oferowanej energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła w przyłączonych do sieci źródłach energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i za to wymierzył karę pieniężną w kwocie 7. 014.193, 57 zł., to jest w wysokości 0,442% przychodu z działalności koncesjonowanej, osiągniętego przez Spółkę w 2006 r.

Ukarana Spółka wniosła odwołanie do Sądu zarzucając między innymi naruszenie art. 56 ust. 6 w związku z art. 56 ust. 1 pkt 1a oraz art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego, przez bezpodstawne przyjęcie, że nie wykonała obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 8 ustawy, oraz przez wymierzenie kary pieniężnej, pomimo tego że Spółka dołożyła należytej staranności w celu realizacji obowiązku wynikającego z powołanych przepisów, a ponadto ze względu na sytuację finansową postępowanie powinno być umorzone.

Wyrokiem z dnia 21 października 2008 r. Sąd Okręgowy-Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie oddalił odwołanie.

Strona powodowa zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego apelacją, zarzucając rażące naruszenie przepisów prawa procesowego (art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 227 w związku z art. 217 § 2 k.p.c.) oraz prawa materialnego (art. 2, 21 i 22 Konstytucji RP w związku z art. 1 ust. 2 i art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego oraz § 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 9 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, Dz.U. Nr 267, poz. 2657; art. 66 k.c. w związku z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego; art. 56 ust. 6 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 1a oraz art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego; art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego). Pismem procesowym z dnia 27 lipca 2009 r. powódka uzupełniła apelację w zakresie zarzutu dotyczącego naruszenia art. 56 ust. 6 w związku z art. 56 ust. 1a oraz art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego wskazując, że „ich błędne zastosowanie polega na stosowaniu przepisów prawa, które nie obowiązywały i nie mogą być podstawą zaskarżonej decyzji z uwagi na zmianę tychże przepisów” na mocy ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. Nr 21, poz. 124; dalej jako ustawa nowelizująca). Powołując się na art. 14 ustawy nowelizującej, powódka argumentuje, że ustawa weszła w życie 24 lutego 2007 r., z wyjątkiem art. 9a ust. 8 oraz art. 56 ust. 2a pkt 3, które weszły w życie z dniem 1 lipca 2007 r. Nowelizacja art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego oznaczała, że przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym przyłączonym do sieci na terytorium Rzeczypospolitej jest obowiązane uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium RP lub uiścić opłatę zastępczą. Ten obowiązek zastąpił wynikający z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w poprzednim brzmieniu obowiązek zakupu energii wytwarzanej w skojarzeniu. Po nowelizacji, przepis art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego stanowi, że karze podlega ten, kto nie przestrzega obowiązku uzyskania i przedstawienia Prezesowi URE do umorzenia świadectwa pochodzenia z kogeneracji lub nie uiszcza opłat zastępczych, o których mowa w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu po nowelizacji. Poprzednio art. 56 ust. 1 pkt 1 stanowił zaś, że karze pieniężnej podlega ten kto nie

przestrzega obowiązku zakupu energii elektrycznej, o którym mowa w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego. Zdaniem powódki po wejściu w życie ustawy nowelizującej na przedsiębiorstwach energetycznych ciąży już inny obowiązek, zatem inny czyn - niż ten którego dopuściła się w 2006 r. powódka - jest objęty sankcją karną przewidzianą w art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego. W świetle art. 10 i 11 ustawy nowelizującej, Prezes URE nie miał podstaw do stosowania przepisów Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2007 r. Na powódce ciążył w 2006 r. obowiązek zakupu oferowanej energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, jednak po wprowadzeniu do Prawa energetycznego zmian wynikających z ustawy nowelizującej, obowiązek taki nie był przewidziany na dzień wydawania zaskarżonej decyzji, zaś art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego w brzmieniu po nowelizacji nie penalizuje niewykonania tego obowiązku.

Prezes URE w swym stanowisku dotyczącym powyższej kwestii wskazuje na odmienne znaczenie art. 10 ustawy nowelizującej, że dotyczy on tylko takich spraw administracyjnych prowadzonych przez Prezesa URE, których przedmiot został uregulowany w ustawie nowelizującej. Przepisu art. 10 ustawy nowelizującej nie można stosować w niniejszym postępowaniu, ponieważ ustawa ta nie uchyla obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, określonego w przepisach obowiązujących w 2006 r. Jeśliby z art. 10 ustawy nowelizującej wynikała zasada natychmiastowego działania nowej ustawy do oceny wykonania obowiązku z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu sprzed nowelizacji, to organ regulacyjny byłby zobowiązany do rozliczenia przedsiębiorstw energetycznych z wykonania obowiązku nabycia świadectw pochodzenie, bądź uiszczenia opłaty zastępczej za rok 2006 r., co byłoby sprzeczne z zasadą niedziałania prawa wstecz. Ponadto, zdaniem Prezesa URE, skoro art. 11 ustawy nowelizującej nakazuje stosować przepisy dotychczasowe do oceny wykonania w I połowie 2007 r. obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu, to w drodze wniosku *a minori ad maius* należy przyjąć, że za okresy wcześniejsze, w tym za okres od 1 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2006 r., do rozliczenia przedmiotowego obowiązku należy również stosować przepisy dotychczasowe.

Rozważając powyższą kwestię Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że zarówno wszczęcie postępowania (14 września 2007 r.) jak i wydanie decyzji (27 grudnia 2007 r.) miało miejsce po wejściu w życie zmian wprowadzonych na mocy ustawy z 12 stycznia 2007 r. Natomiast, zarówno postępowanie jak i decyzja odnoszą się do

wykonania obowiązku ciężącego na powódce w 2006 r., na podstawie obowiązujących w tym okresie przepisów. W tych okolicznościach rozstrzygnięcie sprawy - według Sądu Apelacyjnego - zależy od zastosowania właściwej normy intertemporalnej, przy czym w pierwszej kolejności należy uwzględnić rozwiązania przewidziane w ustawie nowelizującej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego z art. 10 wynika, że przewidziana w tym przepisie kategoria spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, odnosi się do stanów faktycznych zaistniałych przed 1 stycznia 2007 r. Jednakże zastosowanie art. 10 ustawy nowelizującej w niniejszym stanie faktycznym napotyka dwojakiego rodzaju przeszkody. Po pierwsze, w przepisie tym jest mowa o stosowaniu nowej ustawy do postępowań, które były w toku w dacie jej wejścia w życie. Tymczasem postępowanie w niniejszej sprawie zostało wszczęte po tej dacie. Po drugie, zastosowanie na podstawie art. 10 ustawy z 12 stycznia 2007 r. przepisu art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w nowym brzmieniu oznaczałoby zastosowanie przepisu nakładającego na powódkę obowiązek nabycia energii elektrycznej, do wykonania którego nie była ona zobowiązana w 2006 r. Byłoby to sprzeczne z zasadą niedziałania prawa wstecz. Z kolei art. 11 ustawy nie znajduje zastosowania, ponieważ z treści tego przepisu wynika, że wykracza on poza ramy czasowe zdarzenia, którego dotyczy decyzja Prezesa URE. Przepis ten przewiduje zasadę stosowania przepisów dotychczasowych do wykonania i oceny wykonania obowiązku zakupu energii wytworzonej w skojarzeniu w I połowie 2007 r., w związku ze zmianą treści przedmiotowego obowiązku ze skutkiem od 1 lipca 2007 r.

Sąd Apelacyjny wskazał również, że rozwiązania ustawy nowelizującej nie są konsekwentne, ponieważ obowiązek zakupu oferowanej energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu został zniesiony od 1 lipca 2007 r., a jednocześnie karalność niewykonania tego obowiązku została zniesiona z dniem 24 lutego 2007 r. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zastosowanie interpretacji wskazywanej przez powoda prowadziłyby do abolicji niewykonania obowiązku zakupu energii wytworzonej w skojarzeniu w 2006 r., przy braku wyraźnego zezwalającego na to przepisu. Ponadto Sąd Apelacyjny akceptuje argument o konieczności istnienia jednoznacznych przepisów intertemporalnych stanowiących podstawę wymierzania kar pieniężnych, w tym respektowania zasady, iż w przypadku zmiany przepisów o charakterze karnym należy stosować te przepisy, które są korzystniejsze dla podmiotu, który ma być poddany karze.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpoznając apelację powoda i wynikające z jej podstaw kwestie prawne przedstawił Sądowi Najwyższemu w trybie art. 390 § 1 k.p.c. zagadnienie dotyczące wskazanych przepisów prawa międzyczasowego, sprecyzowane w sentencji postanowienia z dnia 17 sierpnia 2009 r.

W granicach przedstawionego zagadnienia prawnego Sąd Najwyższy rozpoznał wątpliwości Sądu Apelacyjnego dotyczące dopuszczalności zastosowania wskazanych przepisów nowych Prawa energetycznego (wynikających z ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r.) do sytuacji faktycznej mającej miejsce w 2006 r. pod rządami przepisów wówczas obowiązujących (przepisów starych) do sytuacji, co do której postępowanie administracyjne właściwego organu zostało podjęte po wejściu w życie nowelizacji Prawa energetycznego. Wątpliwości Sądu Apelacyjnego wyniknęły na tle swoistego nadmiaru regulacji dotyczących obowiązywania w zasięgu czasowym nowelizacji Prawa energetycznego dokonanej ustawą z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne, ustawy Prawa ochrony środowiska oraz ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. Nr 21, poz. 124).

Relatywnie najmniej kontrowersyjny wydaje się art. 14 ustawy nowelizującej, w którym określone zostały terminy wejścia w życie tej ustawy. Nastąpiło to po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (to jest 24 lutego 2007 r.), z wyjątkami dotyczącymi między innymi zmieniającego art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego, który wszedł w życie z dniem 1 lipca 2007 r.

Ustawa nowelizująca nie zawiera regulacji *expressis verbis* uchylających przepisy dotychczasowe. Derogacja ta jest jednak oczywista; wynika bezpośrednio z wejścia w życie przepisów nowych, które w całości, tak jak art. 9a ust. 8 (także art., 56 ust. 1 pkt 1a), zastąpiły ich dotychczasowe odpowiedniki. Derogowanie określonych przepisów ze względu na zastąpienie ich nowymi przepisami nie powoduje utraty zastosowalności dawnych norm prawnych do stosunków prawnych, których te normy dotyczyły. W punkcie wyjścia rozważań należy podkreślić, że to jakie były obowiązki przedsiębiorstwa energetycznego w 2006 r. i jakie groziły konsekwencje za ich niespełnienie określały wyłącznie przepisy wówczas obowiązujące. Późniejsze uchylenie tych przepisów nie powoduje, a w każdym razie na pewno nie powoduje tego sama sytuacja derogacyjna, że normy prawne wynikające z uchylonych przepisów

przeszły być podstawą prawną oceny stosunków prawnych (zdarzeń stanów faktycznych), zaistniałych w czasie ich obowiązywania. Rozważane w sprawie regulacje prawne dotyczyły nałożonych obowiązków i konsekwencji prawnych ich niewykonania, co samo w sobie powoduje potrzebę zastosowania zasady nieretroaktywności. Nie można bowiem *ex post* nakładać obowiązków i ustalać ich konsekwencji. Z drugiej strony, niezastosowanie norm odpowiednich do ich zakresu czasowego oznaczałoby uchylenie wstecz obowiązku, który wynika z ustawy i uchylenie sankcji, która stanowi konsekwencje niewykonania obowiązku.

Ustawa nowelizująca nie zawiera regulacji, z których wynikałoby uchylenie obowiązków nałożonych w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego, jeżeli nie zostały one wykonane do dnia wejścia w życie nowych przepisów. Nie ma również żadnych powodów - co zauważył Sąd Apelacyjny - ażeby przypisywać ustawodawcy niewyrażone w ustawie jakieś „abolicyjne” cele, które polegałyby na zaprzestaniu przez właściwe organy sankcjonowania niewykonanego obowiązku. Z porównania przepisów poprzednich z przepisami nowymi wynika, że dokonana zmiana nie pozbawia normatywnego znaczenia regulacji dotychczasowej w odniesieniu do istotnych elementów normy prawnej. Tak poprzednia jak i nowa norma prawna dotyczy takich samych podmiotów. Przedmiotem regulacji jest energia elektryczna wytworzona w skojarzeniu z wytworzeniem ciepła w przyłączonych do sieci źródłach energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (według brzmienia art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego przed nowelizacją). Przedmiot ten jest taki sam pod rządem przepisu zmienionego, tyle tylko, że w nowym ujęciu mowa jest o „kogeneracji” zdefiniowanej w nowym brzmieniu art. 3 pkt 33 Prawa energetycznego jako: „równoczesne wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej lub mechanicznej w trakcie tego samego procesu technologicznego”. W analizie treści normatywnej zobowiązania (obowiązku), pomimo nowej jego konstrukcji, także zachodzi podobieństwo co do istoty zobowiązania. Te same podmioty, do tego samego przedmiotu są nadal zobowiązane, do celowo tak samo naznaczonego udziału w obrocie energią elektryczną wytworzoną w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (obecnie energią elektryczną wytworzoną w jednostkach kogeneracji). W zakresie omawianego zobowiązania w jego ujęciu normatywnym obowiązek zakupu określonych ilości energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła zamieniony został na obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia określonej ilości (wartości) świadectw pochodzenia z kogeneracji lub uiszczenia opłaty zastępczej według określonych zasad. Są to

zmiany ważkie, ale jest to tylko nowa konstrukcja tego samego zobowiązania, nieuchylająca jego istoty związanej z celem regulacji. Podmiot zobowiązany w nowej regulacji ma do swej dyspozycji alternatywny, finansowy sposób wywiązania się z zobowiązania, poprzez uiszczenie odpowiedniej opłaty zastępczej, a zamiast bezpośredniego zakupu określonej energii - ma uzyskać specjalne dokumenty, odzwierciedlające stosowny udział w obrocie tą specjalną energią. Wobec kontynuacyjnej zasady nowej regulacji nie ma w niej żadnych racji do uchylenia obowiązku określonego przed zmianą, jeżeli nie został wykonany.

Wskazane przez Sąd Apelacyjny w Warszawie przepisy intertemporalne nowej ustawy ani nie uchylają zobowiązań niewykonanych, ani też nie stanowią o zastosowaniu nowych przepisów wstecz do obowiązków poprzednio ukształtowanych i niewykonanych - *ad casum* - obowiązków z 2006 r. Przepis art. 10 ustawy nowelizującej nakazuje stosowanie tej ustawy „do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy”. Już ujęcie procesowe w kategorii postępowania zasady tego przepisu stanowi - na co zasadnie zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny - przeszkodę do jego zastosowania do stanu faktycznego rozpatrywanej sprawy, która - w takim procesowym ujęciu - rozpoczęła się już po wejściu w życie ustawy nowelizacyjnej. Jednakże istotniejszy wydaje się wniosek wynikający z relacji między wskazanym art. 10 a art. 11 ustawy nowelizującej. Ten ostatni przepis stanowi o tym, że wypełnienie i ocena wypełnienia obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2007 r. nałożonego na podstawie art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu dotychczasowym, następuje na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepis ten wyraża, wspomnianą wyżej, zasadę nieretroakcji nowych przepisów dotyczących „wypełnienia i oceny wypełniania obowiązku”. Jest to oczywista konsekwencja nakazania stosowania w tym zakresie przepisów dotychczasowych. Jest to zasada konstrukcyjnie poprawna, w pełni uwzględniająca rozważone wcześniej aspekty nowelizacji, która nie uchyliła dotychczasowych zobowiązań. Należy w art. 11 ustawy nowelizującej widzieć wyrażenie zasady określenia zobowiązania według ustawy poprzedniej i zasady określenia zobowiązania według ustawy nowej dopiero od momentu wejścia w życie nowego uregulowania. Wprawdzie w przepisie tym jest mowa o zobowiązaniu za okres bezpośrednio poprzedzający wejście w życie nowego przepisu, ale - jak się wydaje - taka konkretyzacja zobowiązań zastanych wyniknęła wobec szczególnej potrzeby określenia sytuacji nietypowej (zmiany zobowiązania).

wiązania w ciągu roku 2007 r., bo poprzednie zobowiązanie miało całoroczny zasięg, a nowelizacja zaczęła obowiązywać przed upływem okresu, w którym mogło być wykonane). Jeżeli do zobowiązania z pierwszego półrocza 2007 r. mają zastosowanie przepisy dotychczasowe, to zastosowanie przepisów dotychczasowych jest niezbędne do zobowiązań 2006 r., które pod rządem przepisów dotychczasowych zostały już w pełnym zakresie skonkretyzowane we wszystkich istotnych elementach, w szczególności przez powstanie sytuacji niewykonania zobowiązania. Słusznie w tej kwestii Prezes URE powołał zasadę interpretacji *a minori ad maius*.

Należy zwrócić uwagę na to, że w art. 11, który - jak to wyżej zauważono - ma znaczenie potwierdzenia nieretroaktywności nowych przepisów - zasada nieretroaktywności odnosi się do bardzo ogólnie określonych regulacji prawnych, tych mianowicie, które dotyczą „wypełnienia i oceny wypełnienia obowiązku”. W tak ogólnym określeniu mieszczą się także te regulacje „oceny wypełnienia obowiązku”, które ustanawiają sankcje za jego niewykonanie, w tym art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy Prawo energetyczne w brzmieniu sprzed nowelizacji. Zastosowanie przepisów dotychczasowych w ich pełnej spójnej ze sobą konstrukcji tak w zakresie określenia obowiązku jak i konsekwencji (sankcji) jego niewykonania, jest najbardziej odpowiednie z punktu widzenia celów regulacji prawnej w tym zakresie i odpowiada zasadzie państwa prawnego, skoro odpowiedzialność za niewykonanie określonego obowiązku zostaje zrealizowana stosownie do prawa obowiązującego i znanego podmiotom zobowiązanym. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na to, że w stanie faktycznym sprawy, której dotyczy przedstawione przez Sąd Apelacyjny zagadnienie, chodzi w najogólniejszym ujęciu, o zdarzenie, które zostało w całości ukształtowane przed wejściem w życie ustawy nowelizującej i które już po tej dacie nie trwa (zasada *tempus reqit actum*). Określona w art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego w brzmieniu sprzed nowelizacji kara pieniężna jest sankcją skorelowaną z obowiązującym wówczas przepisem nakazującym przestrzeganie obowiązków zakupu energii elektrycznej lub ciepła, o których mowa w art. 9a ust. 6 - 8 wtedy obowiązujących. Nie można ode- rwać przedmiotowej sankcji (kary pieniężnej) od zdarzenia, które w całości wypełnia przesłanki sankcji. Jest to sankcja administracyjna będąca - w tym uregulowaniu - niezbędną częścią mechanizmu (konstrukcji prawnej) uzyskania oczekiwanego przez ustawodawcę zachowania określonych podmiotów prawa w zakresie gospodarki energią elektryczną wytworzoną w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, jako efektyw-

niejszego z punktu widzenia gospodarowania źródła energii i korzystniejszego dla środowiska naturalnego źródła wytwarzania energii elektrycznej.

W nowym ujęciu normatywnym przedmiotowego zobowiązania, dostosowana została do niego sankcja (na takich samych zasadach jak była dostosowana poprzednia sankcja do poprzednio określonego zobowiązania) w nowym brzmieniu art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego. Ta nowa sankcja zasadniczo „nie pasuje do starego obowiązku”. Nie podlega zresztą sankcjonowaniu zachowanie, które w chwili jego zaistnienia nie stanowiło deliktu administracyjnego (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 maja 2009 r., P 66/07, OTK-A 2009 nr 5, poz. 65).

Przepis art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym po dniu 24 lutego 2007 r. powinien natomiast zostać zastosowany gdyby okazało się, że w zakresie w jakim określa on sankcję (karę pieniężną - np. co do minimalnej wysokości tej kary), jest przepisem względniejszym dla podmiotu podlegającego sankcji. W tym tylko bowiem wyraża się w rozpatrywanej sprawie dostosowanie przedmiotowej represji administracyjnej do reguł prawa karnego (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 grudnia 2007 r., P 43/07, OTK-A 2007 nr 11, poz. 155 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2008, III SK 3/08, LEX nr 509052).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy podjął uchwałę jak w sentencji.

=====